

Az elfelejtett ünnep minimalista, mondhatni monoton kötet lett. Ez alatt persze véletlenül sem azt kell érteni, hogy unalmas. Nem, Nyerges Gábor Ádám negyedik kötete (előzmények: *Helyi érzéstelenítés*, *Számvetétségforgó*, valamint Petrence Sándor álneven a *Fagyott pacsirta*) nem unalmas, minimalizmusa pedig elsősorban nem nyelvi megformáltságában, hanem a szövegek témájában és az általuk teremtett miliőben nyilvánul meg.

A nem-szerettség, az elutasítottság és a sajátos koravén életuntság visszatérő elemei Nyerges költészetének, és ez az egyedi, néha lemondó, máskor inkább keserűes hozzáállás jól is passzol ahhoz a nyelvhez, amit ezek a versek beszélnek és ami legalább annyira eredeztethető József Attilától (*Nagyon féltem, Nem reklamáltam* – de a sor folytatható lenne, hiszen már a kötet első ciklusának címe – *Fegyelem* – és a folytonosan visszatérő tétel is a *Téli éjszakát* idézi meg az olvasóban), mint Petri Györgytől (*Haza*). Mindezek ellenére *Az elfelejtett ünnep*ben több van annál, hogy egyszerűen csak a fiatal felnőtt lét zord mementójának tartsuk, a szövegek ugyanis képesek ehhez a lelki állapothoz kellő távolságtartással viszonyulni. Egy rendkívül személyes kötettel van dolgunk, melynek verseiből rendre a belső monológok élőbeszédszerűsége szüremlik át, de éppen emiatt a szövegek számos alkalommal önreflexívek („Kevesebbet kéne beszélnem, / mert mindenre van kész válaszom, / magamnak való és vigasztalhatatlanul / okos vagyok.” – *Mindenem*). A beszélő folyamatosan reflektál önmagára, saját viszonyára az elbeszéltekhez, és kész a továbblépésre („Elpakoltam gondosan, amit tudtam” – *Árulkodó*), amit mi sem jelez jobban, mint az utolsó vers (*Ideje van*).

Érdemes az ünnep felé fordítani figyelmünket, ez a motívum ugyanis az, amin keresztül a legjobban megfogható az a csendes fordulat, ami végbemege a kötetben belül. Az ünnep – ezt már legalább Assmann óta tudjuk – kifejezetten azzal a céllal szakít ki a mindennapokból, hogy a rajta való részvételen keresztül erősítsük meg (kulturális) identitásunkat. Az ünnep tehát egyszerre ad a mindennapoknak struktúrát és értelmet (vagy legalábbis lehetőséget önmagunk helyének értelmezésére). A kötet címadó versében az ünnep hiánya szándékos stratégia, az önmagunktól való megmenekülés eszköze („ha nem tudjuk, milyen nap van, nincs, aki kinevetne”), ez pedig predestinálja a beszélőt, hogy felvegye a fent említett pozíciót. Egészen a kötet

Szabolcsi Gergely 75

AZ ÜNNEP MEGTALÁLÁSA

Nyerges Gábor Ádám:

Az elfelejtett ünnep

második feléig kell várni azonban, hogy az ünneppel mint rendszerezővel és értelemadóval szembeni ellenérzéseket megértsük. A *Szerenád* – amely tematikájában beillik a viszonzatlan szerelemről szóló szövegek közé – zárlatában ugyanis az ünnep a szeretett személy különlegességének reprezentánsa lesz („Nagy hiba volt annyit keresnem, / s benned találnom meg az ünnepet.”). Innen olvasva a kötet nyitánya is új értelmet nyer, hiszen az ünnep elfelejtése annak az elfelejtése is, aki már nincs ott.

Nem tudom, hogy a véletlennek vagy tudatos szerkesztésnek köszönhető-e, de a köteten végig követhető az idő múlása. Az első vers az „elfelejtett ünnep” napján indít, az első szövegek pedig többször utalnak a télre (akár konkrétan megnevezve a hónapokat is), majd a kötet felénél egyre többször jelenik meg a nyár, majd az *Ahol ő* jelöli ki az idő őszebe fordulását (szintén a késő nyár, korai ősz jelenik meg a *Szerenádban*), végezetül pedig visszatérünk a télhez (*Madártávlat*) és az ünnephez (*Ideje van*).

Ez utóbbi különösen fontos, hiszen azzal, hogy *Az elfelejtett ünnephez* hasonlóan cikluson kívülre és azzal átellenes pontra került, az olvasó óhatatlanul is jobban figyel rá – és milyen jól tesszük, ha így járunk el, ugyanis ez a vers nemcsak kötetzáró, hanem mintha az életmű egy szakaszát is lezárná. Az újra felfedezett ünnep és a csend megtörésének vágya olyan merőben új élethelyzet, amivel a kötet korábbi verseiben nem találkoztunk, és ami felől olvasva a kötet által bejárt év („Lassan már egy éve, hogy nem láttalak”) nem volt hiábavaló.

Nem lehet elégszer dicsérni azt a szerkesztésmódot, ami ezeket a verseket ilyen narratívába rendezte, és bár a kötet egyes darabjai gyengébben sikerültek (különösen a két hosszabb vers, a *Madártávlat* és a *Szerenád* az, amelyek önmagukban kevésbé állják meg a helyüket), szerencsére többségben vannak azok a versek, amelyeket élvezet olvasni. Az az önreflexív beszédmód, amelyet az egyes versek felvesznek, ígéretes iránynak tűnik. (*Műút-könyvek, Miskolc, 2015*)